

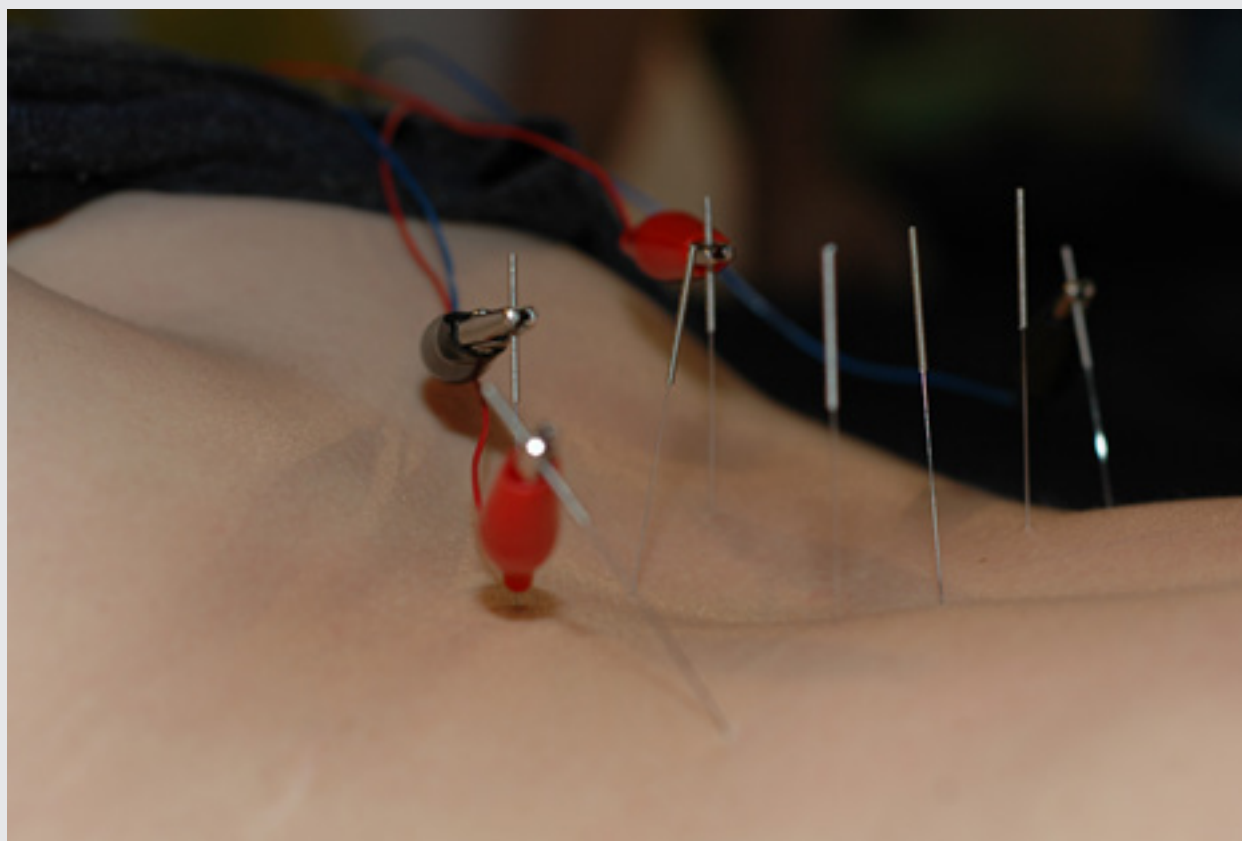
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Naturopata

(323009)

**Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne
metody terapii**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Naturopata (323009)

Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Naturopata (323009)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [290]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie diagnozy terapeutycznej.....	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie terapii i jej dokumentowanie	11
3.4. Kompetencje społeczne.....	12
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	13
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	14
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	14
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	15
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Naturopata 323009

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Doradca żywienia i suplementacji.
- Hipnoterapeuta.
- Terapeuta manualny.
- Terapeuta medycyny niekonwencjonalnej.
- Terapeuta metod opartych na biorezonansie.
- Terapeuta systemowy rodzin.
- Terapeuta tradycyjnej medycyny chińskiej.
- Zielarz.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2230 Traditional and complementary medicine professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w lutym 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Grzegorz Halkiew – Akademia Doskonalenia Zawodowego Naturopata, Grodzisk Mazowiecki.
- Weronika Kamińska – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Elżbieta Katarzyna Kędzierska – Cech Naturopatów i Hipnotyzerów, Lublin.
- Magdalena Szpak-Marek – PBS Sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Gosz – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Daria Siemińska – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Andrzej Bednarczyk – Klinika Medycyny Naturalnej L'ALBA VITA, Warszawa.
- Cyprian Toruński – BIOTOR Terapia Naturalna Cyprian Toruński, Toruń.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Małgorzata Chmielak – Okręgowa Izba Aptekarska, Warszawa.
- Marta Jankowska – Centrum Transferu Wiedzy Uniwersytetu Medycznego, Lublin.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Naturopata dokonuje oceny terapeutycznej, wybiera i stosuje techniki przywracania zdrowia, poprawy funkcjonowania organizmu, jakości życia lub wspierania osób z różnymi potrzebami natury fizycznej, emocjonalnej lub duchowej. Propaguje zdrowy styl życia.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Naturopata wykorzystuje wiedzę z zakresu naturopatii⁸, dietetyki⁴ i suplementacji, tradycyjnej medycyny ludowej, terapii manualnych, a także psychologii i hipnoterapii⁵ celem przywrócenia homeostazy⁷ organizmu, zdrowia oraz dobrego samopoczucia. Wskazuje wartości rodzinne i społeczne jako elementy istotne dla zdrowia psychicznego.

Naturopata propaguje kontakt z naturą i aktywność fizyczną. Przed przystąpieniem do zabiegu zapoznaje się z historią dolegliwości, relacji rodzinnych oraz kondycją emocjonalno-psychiczną. Dokonuje wyboru technik przywracania zdrowia, stymuluje bioenergię organizmu, przywracając jej swobodny przepływ zarówno w zakresie ciała, emocji, jak i duchowym. Harmonizuje organizm, wzmacnia jego system immunologiczny, pobudza procesy regeneracyjne. Propaguje i zaleca zdrowy i zgodny z naturą styl życia.

WAŻNE:

Ze względu na pracę między innymi z osobami chorymi **naturopata** powinien posiadać kompetencje udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Sposoby wykonywania pracy

Naturopata wykonuje działania polegające m.in. na:

- określaniu kondycji psychofizycznej osoby korzystającej z usług,
- analizowaniu dokumentacji diagnoz dokonanych przez innych specjalistów do spraw zdrowia,
- określaniu własnego postępowania terapeutycznego prowadzącego do poprawy jakości życia osoby korzystającej z usług,
- współpracowaniu z zespołem interdyscyplinarnym,
- prowadzeniu obserwacji terapeutycznej osoby korzystającej z usług,
- wydawaniu opinii o kondycji psychofizycznej osoby korzystającej z usług oraz przebiegu i rokowań procesu terapii,

- opracowywaniu i weryfikacji narzędzi badawczych do diagnozy terapeutycznej,
- dobieraniu metod i technik bezpośredniego oddziaływania terapeutycznego z uwzględnieniem ewentualnych przeciwwskazań,
- stosowaniu terapii manualnej i zalecaniu ćwiczeń oddechowych i rozluźniających,
- stosowaniu narzędzi do oddziaływania na meridiany oraz punkty biologicznie aktywne w celu uzyskania efektu terapeutycznego,
- prowadzeniu poradnictwa w zakresie diety i suplementacji oraz zdrowego i zgodnego z naturą stylu życia,
- prowadzeniu poradnictwa i edukacji w zakresie prawidłowych relacji w środowisku rodziny, innych najbliższych osób oraz w miejscu pracy,
- stymulowaniu zmysłów, wyobraźni i odczuć z wykorzystaniem dźwięków, wizualizacji, metafory, muzykoterapii,
- prowadzeniu warsztatów, treningów i zajęć grupowych, w tym również z dziećmi, młodzieżą, pobudzających kreatywność oraz świadomość wartości społecznych, celu życia, a także pewności siebie,
- realizowaniu indywidualnej lub grupowej terapii zajęciowej, terapii systemowej rodzin, bajkoterapii lub psychodramy, hipnoterapii,
- prowadzeniu terapii z wykorzystaniem homeopatii⁶, biorezonansu i fal milimetrowych³,
- prowadzeniu dokumentacji terapeutycznej na potrzeby placówki i innych specjalistów,
- kierowaniu placówką terapii naturalnych,
- kierowaniu pracą zawodową osób wykonujących zawód naturopaty,
- kształceniu osób wykonujących inne zawody paramedyczne,
- prowadzeniu prac badawczych w dziedzinie naturopatii oraz publikowaniu ich,
- stosowaniu przepisów prawa dotyczących praw osób korzystających z usług naturopaty.

WAŻNE:

Zawód **naturopata** wymaga dobrej orientacji w obszarach powiązanych z dietetyką i suplementacją, biomasażem², psychologią i hipnozą, a także wynikami najnowszych badań w zakresie stosowania urządzeń medycznych i paramedycznych, mających wpływ na trafność diagnozy, leczenia i dalszego postępowania.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Naturopata zasadniczą część swojej pracy wykonuje w gabinetach terapeutycznych, spełniających warunki bezpieczeństwa, ergonomii pracy, sanitarno-epidemiologiczne. Zabiegi mogą być wykonywane także w innych miejscach, np. w domu osoby korzystającej z usług naturopaty, pod warunkiem przestrzegania zasad BHP, przepisów przeciwpożarowych i ergonomii.

Praca może być wykonywana zarówno w pozycji stojącej, jak i siedzącej, w zależności od doboru techniki terapeutycznej.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Naturopata w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- narzędzia i aparaty diagnostyczne,
- narzędzia do przeprowadzania terapii manualnej,

- urządzenia do ćwiczeń fizycznych,
- igły akupunkturowe¹, narzędzia do akupresury, moksoterapii lub urządzenia do elektropunktury,
- bańki ogniowe i próżniowe,
- aparaty terapeutyczne oparte na biorezonansie i falach milimetrowych,
- aparaty biofeedback,
- instrumenty naturalne, jak kamertony, bębny, misy, gongi, dzwonki,
- sprzęt nagłaśniający,
- sprzęt umożliwiający odtwarzanie nagrań,
- nagrania muzyczne lub nagrania zawierające indukcje hipnotyczne i wizualizacje,
- urządzenia multimedialne lub flipcharty,
- komputer.

Organizacja pracy

Naturopata, w zależności od miejsca pracy i wykonywanych zadań zawodowych, może pracować indywidualnie lub w zespole, w systemie jedno- lub dwuzmianowym, w stałych godzinach pracy, stacjonarnie bądź mobilnie. Czas pracy naturopaty opiera się na ustalonym wcześniej harmonogramie spotkań terapeutycznych.

Naturopata prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą samodzielnie organizuje sobie czas pracy. Może pracować w nienormowanym czasie, także w dni ustawowo wolne od pracy.

Praca naturopaty nie jest rutynowa, wymaga indywidualnego podejścia, kreatywności i zdolności rozwiązywania problemów.

Prowadzona terapia odbywać się może w grupie lub z pojedynczym uczestnikiem, bezpośrednio lub pośrednio w formie na odległość online, lub przy pomocy komunikatorów.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Naturopata w trakcie wykonywania pracy jest narażony m.in. na:

- zagrożenia związane z możliwością wystąpienia kontaktu z materiałami biologicznie skażonymi jak igły akupunkturowe, urządzenia do elektropunktury, bańki ogniowe i próżniowe,
- stres wynikający z odpowiedzialności za zdrowie i bezpieczeństwo podopiecznych oraz za odpowiedni dobór technik terapeutycznych.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **naturopata** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna dobra wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zmysł równowagi,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,

- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- łatwość wyrażania się w mowie,
- zdolność podejmowania trafnych decyzji,
- wyobraźnia przestrzenna,
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- zdolność analizowania i systematyzowania złożonych problemów,
- zdolność skutecznego przekonywania,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolności nawiązywania kontaktu z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samodyscyplina,
- rzetelność
- dokładność,
- odpowiedzialność,
- cierpliwość i wytrwałość,
- asertywność i odporność emocjonalna,
- kreatywność,
- otwartość w kontaktach z ludźmi,
- empatia,
- szacunek dla godności człowieka,
- wychodzenie z własną inicjatywą,
- tolerancyjność,
- zainteresowania naukowe,
- gotowość do pracy w niesprzyjających warunkach środowiskowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do podjęcia pracy w zawodzie **naturopata** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność fizyczna, prawidłowy wzrok i słuch, sprawność zmysłu dotyku i narządów równowagi. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac lekkich. W pracy występują również obciążenia umysłowe, związane np. ze skupieniem się na problemach i podejmowaniem decyzji, radzeniem sobie ze stresem.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu naturopata są m.in.:

- niestabilność emocjonalna,
- wady wzroku i słuchu nie poddające się korekcji,
- zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- dysfunkcje kończyn dolnych i górnych ograniczające wykonywanie precyzyjnych czynności,
- skłonność do alergii na środki chemiczne lub zioła.
- choroby psychiczne.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) wykształcenie preferowane do podjęcia pracy w zawodzie **naturopata** można uzyskać na drodze rzemieślniczego przygotowania zawodowego.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykonywanie zawodu **naturopata** nie wymaga posiadania formalnego wykształcenia czy uprawnień zawodowych.

Podjęcie pracy w zawodzie ułatwia posiadanie świadectwa czeladniczego lub dyplomu mistrzowskiego w zawodzie naturopata, nadawanego w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Kształcenie w zawodzie (w formie kursów i szkoleń) prowadzą również ośrodki kształcenia zawodowego, centra kształcenia zawodowego i ustawicznego, centra kształcenia praktycznego oraz niepubliczne uczelnie wyższe na studiach podyplomowych m.in. na kierunku: naturopatia, zielarstwo i fitoterapia.

Dodatkowymi atutami przy podjęciu pracy w zawodzie naturopata może być posiadanie:

- świadectwa czeladniczego lub dyplomu mistrzowskiego w zawodzie pokrewnym bioenergoterapeuta, uzyskanych po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- świadectwa potwierdzającego wykształcenie średnie lub średnie branżowe,
- dyplomu ukończenia uczelni wyższej,
- świadectwa ukończenia kursów i szkoleń z zakresu dietetyki i suplementacji, terapii manualnych, akupunktury, terapii systemowej rodzin, hipnoterapii, homeopatii czy biorezonansu,
- suplementu Europass (w języku polskim i angielskim) do dyplomu/świadectwa potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- certyfikatu potwierdzającego znajomość języków obcych, np. na poziomie B2 (komunikowanie się, korzystanie z literatury fachowej),
- prawa jazdy kategorii B.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **naturopata** może rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika u boku doświadczonego mistrza naturopaty, a następnie:

- po okresie praktycznej nauki zawodu, po sprawdzeniu i potwierdzeniu umiejętności poprzez egzamin zawodowy w Izbie Rzemieślniczej, otrzymać tytuł czeladnika w zawodzie naturopata,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez Izby Rzemieślnicze oraz zdać egzamin mistrzowski i uzyskać tytuł mistrza w zawodzie naturopata,
- założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą w zakresie naturopatii,

- dalej kształcić się, kontynuując edukację na studiach wyższych I i II stopnia oraz podyplomowych z zakresu dietetyki, fizjoterapii, chiropraktyki, osteopatii, masażu, akupunktury, hipnoterapii, psychoterapii, homeopatii.

Uzyskanie tytułu mistrzowskiego wiąże się z prestiżem zawodowym i umożliwia rozpoczęcie pracy dydaktycznej – praktycznej nauki zawodu. Przynależność do organizacji zawodowych (cechów rzemieślniczych i stowarzyszeń) pozwala na dalsze poszerzanie wiedzy i wymianę doświadczeń.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) istnieje możliwość potwierdzania kompetencji w zawodzie **naturopata** w systemie nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski. Egzaminacje są organizowane przez Izby Rzemieślnicze.

Osoby zainteresowane rozwojem zawodowym w obszarze naturopatii mogą ubiegać się o certyfikaty przyznawane przez stowarzyszenia branżowe.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **naturopata** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Specjalista do spraw dietetyki	229301
Akupunkturzysta	323001
Bioenergoterapeuta	323002
Biomasażysta	323003
Chiropraktyk	323004
Homeopata	323005
Osteopata	323010
Zielarz-fitoterapeuta	323012

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

- Pracownik w zawodzie **naturopata** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:
- Z1 Nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu interpersonalnego z osobą korzystającą z naturoterapii.
 - Z2 Rozpoznawanie i tworzenie diagnozy terapeutycznej z uwzględnieniem sfery fizycznej, energetycznej, psychicznej i społecznej osoby korzystającej z usług naturopaty.
 - Z3 Planowanie indywidualnych i grupowych terapii naturalnych.
 - Z4 Współpracowanie ze specjalistami i terapeutami zajmującymi się osobą korzystającą z naturoterapii.
 - Z5 Dobieranie technik i metod pracy adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb.
 - Z6 Prowadzenie terapii naturalnych różnymi metodami i technikami, z wykorzystaniem różnych urządzeń, narzędzi i materiałów.
 - Z7 Monitorowanie i dokumentowanie przebiegu terapii naturopatycznych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie diagnozy terapeutycznej

Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie diagnozy terapeutycznej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2 i Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu interpersonalnego z osobą korzystającą z naturoterapii	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Podstawy komunikowania się, asertywności, aktywnego słuchania; • Znaczenie budowania zaufania do terapeuty; • Zmiany w życiu, które mogą wynikać z prowadzonej terapii; • Sytuacje osobiste, rodzinne i społeczne mogące być przyczyną zaburzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować techniki aktywnego słuchania i asertywności w porozumiewaniu się z drugą osobą; • Określać i wyjaśniać warunki współpracy z osobą korzystającą z usług naturopaty; • Wskazywać możliwy zakres oddziaływania terapii, określać rodzaj zmian; • Udzielać wsparcia psychicznego i emocjonalnego osobie znajdującej się w trudnej sytuacji osobistej, rodzinnej czy społecznej.

Z2 Rozpoznawanie i tworzenie diagnozy terapeutycznej z uwzględnieniem sfery fizycznej, energetycznej, psychicznej i społecznej osoby korzystającej z usług naturopaty	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody i zasady tworzenia diagnozy terapeutycznej; • Zasady prowadzenia wywiadu; • Zasady korzystania z dokumentacji psychologiczno-pedagogicznej, orzeczeń o niepełnosprawności; • Problemy i hierarchię potrzeb osoby korzystającej z usług naturopaty; • Sposoby prowadzenia obserwacji terapeutycznej; • Metody badania biopola osoby korzystającej z usług naturopaty. 	<ul style="list-style-type: none"> • Formułować diagnozę terapeutyczną; • Przeprowadzać wywiad z osobą korzystającą z usług naturopaty; • Wykorzystywać diagnozy, dokumentacje, orzeczenia innych specjalistów przy tworzeniu własnej diagnozy terapeutycznej; • Sporządzać listę problemów i potrzeb osoby korzystającej z usług naturopaty; • Ustalać hierarchię potrzeb osoby korzystającej z naturoterapii; • Prowadzić obserwację terapeutyczną w celu potwierdzenia lub rozszerzenia diagnozy terapeutycznej; • Przeprowadzać badanie biopola osoby korzystającej z usług naturopaty.

Z3 Planowanie indywidualnych i grupowych terapii naturalnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Wpływ różnych rodzajów terapii naturalnych na zdrowie fizyczne i emocjonalne osoby korzystającej z usług naturopaty; • Metody, formy i techniki oddziaływania indywidualnego i grupowego; • Specyfikę oddziaływań naturopaty na podniesienie jakości życia osobistego, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobierać techniki i rodzaje terapii naturalnej odpowiednio do zidentyfikowanego rodzaju zaburzeń fizycznych czy emocjonalnych; • Określać stan zdrowia fizycznego i emocjonalnego na podstawie wyników badań innych specjalistów, wywiadu i własnej obserwacji;

<p>rodzinnego i społecznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sporządzać indywidualny plan terapii na podstawie diagnozy; • Dobierać formy, metody i techniki oddziaływania indywidualnego mające wpływ na zdrowie fizyczne i emocjonalne osoby korzystającej z naturoterapii; • Dobierać formy, metody i techniki oddziaływania indywidualnego mające wpływ na rozwój osobisty oraz podniesienie jakości życia osobistego, rodzinnego i społecznego osoby korzystającej z naturoterapii; • Dobierać formy grupowe terapii mające wpływ na zdrowie fizyczne i emocjonalne osoby korzystającej z usług naturopaty; • Dobierać formy grupowe terapii mające wpływ na rozwój osobisty oraz podniesienie jakości życia osobistego, rodzinnego i społecznego osoby korzystającej z usług naturopaty.
----------------------------------	---

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie terapii i jej dokumentowanie

Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie terapii i jej dokumentowanie obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6 i Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Współpracowanie ze specjalistami i terapeutami zajmującymi się osobą korzystającą z naturoterapii	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady współpracy ze specjalistami i terapeutami zajmującymi się osobą korzystającą z usług naturopaty; • Diagnozy i zalecenia innych specjalistów czy terapeutów dotyczące stanu fizycznego czy psychicznego; • Zasady sporządzania notatek z konsultacji, raportów z prowadzonych terapii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Planować współpracę z innymi specjalistami czy terapeutami przy opracowywaniu i realizacji planu terapii; • Dobierać rodzaj oddziaływania naturopatycznego do diagnoz i zaleceń innych specjalistów dotyczących stanu fizycznego czy psychicznego; • Sporządzać notatki służbowe z przeprowadzanych konsultacji; • Sporządzać raporty i inne dokumenty zawierające bieżące informacje o osobie korzystającej z naturoterapii, niezbędne w pracy naturopaty.

Z5 Dobieranie technik i metod pracy adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Techniki pracy naturopatycznej z osobą indywidualną; • Przeznaczenie terapeutyczne technik i metod pracy; • Zasady dobierania metod terapii w zależności od stanu fizycznego czy psychicznego osoby poddawanej terapii; 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobierać odpowiednie metody i techniki naturalne do potrzeb, stanu zdrowia, możliwości i sprawności osoby korzystającej z usług naturopaty; • Dostosowywać narzędzia, urządzenia, środki i preparaty do określonych metod terapeutycznych w naturopatii zgodnie z ich

<ul style="list-style-type: none"> • Formy pracy z osobą korzystającą z usług naturopaty. 	<p>przeznaczeniem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosować metody, formy i techniki naturopatyczne odpowiednie do potrzeb, problemów, stanu zdrowia, możliwości i sprawności osoby korzystającej z usług naturopaty.
--	---

Z6 Prowadzenie terapii naturalnych różnymi metodami i technikami, z wykorzystaniem różnych urządzeń, narzędzi i materiałów

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Sposoby motywowania osoby korzystającej z usług naturopaty do wprowadzania zmian służących poprawie zdrowia, relacji i sfery zawodowej; • Sytuację bioenergetyczną, psychiczną i społeczną osoby korzystającej z naturoterapii; • Techniki uwalniania od obciążeń i blokad psychofizycznych osoby korzystającej z naturoterapii; • Zasady żywienia i suplementacji, zdrowego wysiłku fizycznego i technik oddechowych oraz zdrowego i zgodnego z naturą stylu życia; • Metody samorozwoju; • Zasady organizacji pracy naturopaty w gabinecie i poza nim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować sposoby motywowania osoby korzystającej z usług naturopaty do wprowadzania zmian służących poprawie zdrowia, relacji i sfery zawodowej; • Stosować techniki naturopatyczne adekwatne do sytuacji bioenergetycznej, psychicznej i społecznej osoby korzystającej z naturoterapii; • Dobierać i stosować metody uwalniania od obciążeń i blokad psychofizycznych, adekwatne do potrzeb terapii; • Dobierać i stosować urządzenia, narzędzia, materiały i produkty w zakresie odpowiednich technik terapii; • Formułować zalecenia dotyczące zasad żywienia i suplementacji, zdrowego wysiłku fizycznego i technik oddechowych oraz zdrowego i zgodnego z naturą stylu życia; • Dobierać, stosować i zalecać metody samorozwoju; • Organizować swoją pracę zgodnie z zasadami panującymi w gabinecie i poza nim.

Z7 Monitorowanie i dokumentowanie przebiegu terapii naturopatycznych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Techniki i narzędzia do prowadzenia ewidencji terapii; • Zasady prowadzenia obserwacji działań i postępów terapii; • Metody prowadzenia dokumentacji z przebiegu terapii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowywać kwestionariusze, arkusze oraz inne narzędzia do prowadzenia ewidencji terapii; • Monitorować i oceniać efekty pracy z osobą korzystającą z usług naturopaty i postęp terapii; • Prowadzić dokumentację przebiegu terapii; • Modyfikować i aktualizować dokumentację terapii; • Przechowywać i archiwizować dokumentację zawodową zgodnie z przepisami prawa.

3.4. Kompetencje społeczne

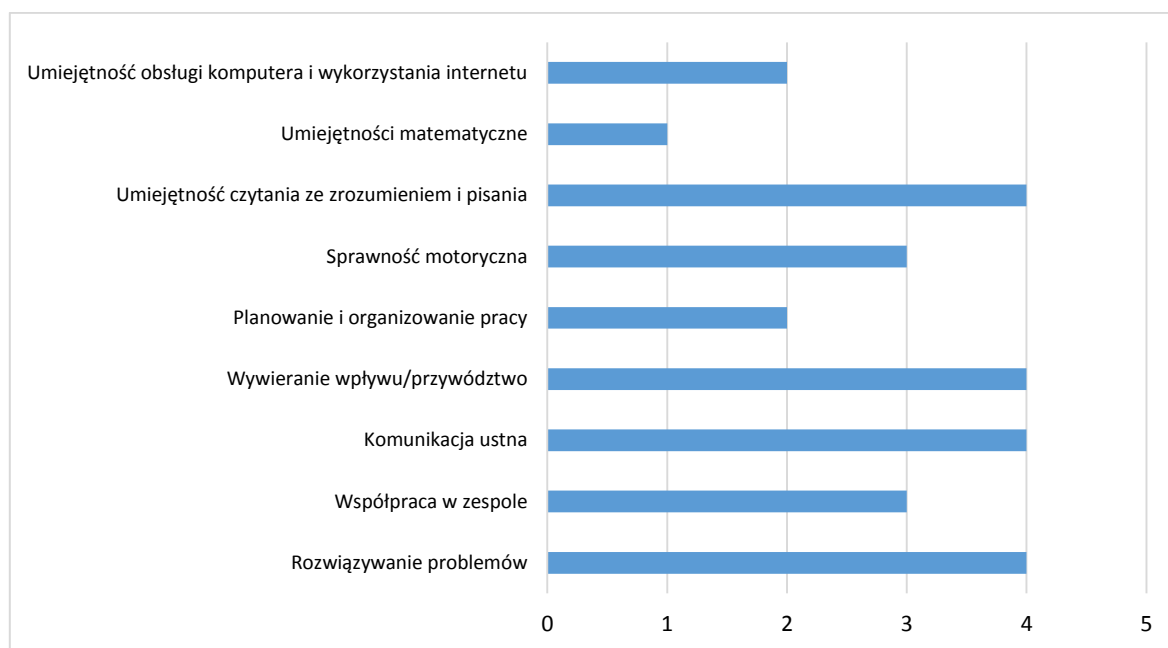
Pracownik w zawodzie **naturopata** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań w zakresie świadczonych usług naturopatii.
- Komunikowania się z osobą korzystającą z usług naturopaty w sposób otwarty, asertywny, tolerancyjny i życzliwy.
- Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy ze specjalistami innych specjalności.
- Prowadzenia konsultacji w zakresie profilaktyki i zdrowego stylu życia.
- Dokonywania oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Oceniania swoich działań związanych z wykonywaniem usług w dziedzinie naturopatii.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych w celu ciągłego polepszania standardu wykonywanych usług.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **naturopata**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **naturopata**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **naturopata** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Naturopata może podjąć pracę w:

- gabinetach terapeutycznych,
- gabinetach odnowy biologicznej, spa,
- placówkach leczenia uzdrowiskowego,
- ośrodkach terapii uzależnień,
- placówkach oświatowych,
- stowarzyszeniach lub fundacjach,
- ośrodkach profilaktyki zdrowia,
- domach seniora.

Naturopata posiadający doświadczenie zawodowe może założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą, świadcząc usługi terapeutyczne.

Rozwój metod i technik terapeutycznych, większa wiedza oraz świadomość społeczeństwa powodują rosnące zapotrzebowanie na wykwalifikowanych i doświadczonych terapeutów. Rynek pracy w tej dziedzinie jest stosunkowo nowy, ale szybko i prężnie się rozwija. Pojawia się coraz więcej ofert pracy związanych z naturopatią.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**:
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) kandydatów do pracy w zawodzie **naturopata** przygotowuje się w ramach systemu rzemieślniczego przygotowania zawodowego, które umożliwia uzyskanie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie nadawanych przez Izby Rzemieślnicze.

Osoby, które uzyskały powyższe kwalifikacje, mają możliwość otrzymania suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Izby Rzemieślnicze (do dyplomu/świadczenia potwierdzającego kwalifikacje zawodowe), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

Potwierdzenie kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu naturopata oferują również szkoły wyższe na studiach I i II stopnia oraz studiach podyplomowych np. z zakresu dietetyki, fizjoterapii, chiropraktyki, osteopatii, masażu, akupunktury, psychoterapii, homeopatii, naturopatii, ziołarstwa i fitoterapii.

Szkolenie

Kursy i szkolenia związane z pracą w zawodzie **naturopata** realizowane są m.in. przez:

- komercyjne firmy szkoleniowe,
- niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego,
- ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego.

Naturopata może skorzystać także z kursów i szkoleń rozszerzających jego kompetencje zawodowe, o tematyce takiej, jak np.:

- dietetyka i suplementacja,
- ziołarstwo,
- biomasaż,
- chiropraktyka,
- osteopatia,
- akupunktura,
- terapia zajęciowa,
- coaching,
- psychoterapia,
- hipnoterapia,
- homeopatia,
- terapia biorezonansem.

Organizatorzy szkoleń z reguły poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybiezstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **naturopata** kształtuje się w przedziale od 2700 zł do 5200 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Wysokość wynagrodzenia zależy przede wszystkim od:

- wykształcenia, doświadczenia zawodowego i posiadanych kwalifikacji,
- dyspozycyjności czasowej,
- formy zatrudnienia, wielkości i rodzaju pracodawcy (instytucja prywatna lub publiczna),
- sytuacji na lokalnym rynku pracy, regionu zatrudnienia.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **naturopata** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednim aparatem słuchowym umożliwiającym prawidłowe słyszenie,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,

- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza pracy przy komputerze, obsługi urządzeń i narzędzi oddziaływania na punkty biologicznie aktywne osoby korzystającej z usług naturopaty czy urządzeń biorezonansowych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 1632).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Batkiewicz W.: Starosłowiński masaż brzucha. Wydawnictwo KOS, Katowice 2016.
- Błaszczak T.: Podstawy medycyny chińskiej. Proherba, Hamm 2015.
- Halkiew G.: Hipnoterapia. NeuroMedia, Grodzisk Mazowiecki 2018.
- Karpov S., Chmielewska W.: Irydologia w praktyce. Wydanie 3. Złote myśli, Gliwice 2008.
- Manne J.: Praktyczny przewodnik po konstelacjach rodzinnych. New Dawn, Warszawa 2008.
- Mirecka U.: Komunikacja w sytuacji hipnozy. UMCS, Lublin 2008.
- Reichert B., Stelzenmueller W.: Techniki badania palpacyjnego. Galaktyka, Łódź 2018.
- Strzelecki W., Cybulski M., Czarnecka-Iwańczuk M.: Psychologia w naukach medycznych. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, Poznań 2012.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Akademia Doskonalenia Zawodowego Naturopata:
<https://www.adz-naturopata.pl/course/index.php?categoryid=7>
- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce:
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Cech Naturopatów i Hipnotyzerów: <https://naturopata.edu.pl/naturopatia>
- Międzynarodowa Akademia Medycyny Komplementarnej:
<https://www.akademiamedycynykomplementarnej.pl/aktualnosci/69>
- Naturoterapia w praktyce. <https://naturoterapiawpraktyce.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS:
<http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego. Wykaz standardów egzaminacyjnych:
<https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminacje/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.

Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Akupunktura	Element tradycyjnej medycyny chińskiej. Technika oddziaływania na punkty biologicznie aktywne rozmieszczone na powłokach całego ciała. Akupunkturzysta określa zaburzenia bioenergetyczne, korzystając z tradycyjnych metod diagnozowania, takich jak badanie tętna, oględziny języka, analiza twarzy (układ bruzd, zmarszczek, kształtu, przebarwień, znamion oraz ich lokalizacji), ocena charakteru głosu i zapachu. Akupunkturzysta wkłada igły w ściśle określone punkty w ciele i pozostawia je na 10–40 minut. W celu zwiększenia efektu terapeutycznego stosuje również zabiegi takie jak: elektroakupunktura, moksa, bańki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://holistyka-odz.pl/akupunkturzysta [dostęp: 31.03.2019]
2	Biomasaż	Technika masażu wykonywanego w celu relaksacyjnym, profilaktycznym i poprawy ogólnego stanu zdrowia. Biomasażysta wykonuje masaż, normalizując krążenie bioenergii, co wpływa na likwidowanie objawów stresu i przemęczenia, relaksuje, przywraca wewnętrzny spokój i regeneruje siły.	https://www.neurolingwistyka.com/biomasaż-standard-zawodu [dostęp: 31.03.2019]
3	Biorezonans i fale milimetrowe	Metoda oparta na wykorzystaniu wibracji elektromagnetycznych, wykorzystywana do diagnostyki i leczenia. Terapia biorezonansem polega na wprowadzaniu w drgania drobnoustrojów chorobotwórczych lub pasożytów, co powoduje ich rozpad. Wzmacnia naturalną energię człowieka, wyrównuje poziom fal mózgowych i pozytywnie wpływa na pracę narządów. Terapia falami milimetrowymi polega na generowaniu częstotliwości odbudowujących uszkodzone komórki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://terapieladzrowia.pl/terapia/biorezonans.html [dostęp: 31.03.2019]
4	Dietetyka	Nauka zajmująca się wpływem żywności i żywienia na zdrowie człowieka. Dietetyk m.in. uczy zasad zdrowego odżywiania oraz opracowuje zalecenia żywieniowe dla osób zdrowych i z różnymi chorobami – także z nadwagą i otyłością.	https://www.poradnikzdrowie.pl/zdrowie/otylosc/dietetyk-kim-jest-dietetyk-i-jak-wybrac-dietetyka-aa-TU89-fVtd-JnyM.html [dostęp: 31.03.2019]
5	Hipnoterapia	Terapia, która pozwala dokonać zmian w stanie świadomości człowieka i zmienić jego nawykowe zachowania. Polega na aktywowaniu pracy prawej półkuli mózgu, która odpowiedzialna jest za wizualizację, oraz odciążeniu aktywności półkuli lewej odpowiedzialnej za świadome, racjonalne i analityczne myślenie. Doprowadzenie osoby do stanu hipnotycznego sprawia, że staje się ona bardziej podatna na terapeutyczne sugestie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Halkiew G.: Hipnoterapia. NeuroMedia, Grodzisk Mazowiecki 2018.
6	Homeopatia	Metoda leczenia substancjami pochodzenia naturalnego (ziołami, minerałami, surowcami pochodzenia zwierzęcego). Została stworzona na przełomie XVIII i XIX wieku przez niemieckiego lekarza Samuela Hahnemanna. Opiera się na „prawie podobieństw”: ten sam czynnik, który w dużym stężeniu wywołuje objawy choroby, może być lekiem, jeśli używa się go w minimalnych dawkach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie http://www.medonet.pl/zdrowie/homeopatia---na-czym-polega-artykul,1726134.html [dostęp: 31.03.2019]

7	Homeostaza	Zdolność utrzymywania równowagi wewnętrznej organizmu w zmiennym środowisku. Pojęcie to zwykle odnosi się do automatycznej samoregulacji podstawowych procesów biologicznych (np. utrzymywanie temperatury ciała czy tętna w pewnych granicach).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://zdrowie.tvn.pl/a/homeostaza-czym-jest-co-na-nia-wplywa-przyklady-homeostazy-organizmu [dostęp: 31.03.2019]
8	Naturopatia	Leczenie metodami naturalnymi. Ma charakter medycyny holistycznej, komplementarnej. Opiera się na założeniu, że poszczególne sfery życia człowieka stanowią niepodzielną całość. Ciało, dusza i jej emocje oraz umysł stanowią jedność. Zamiast skupiać się na symptomach choroby, dociera do jej przyczyny, niwelując nieprawidłowości na każdym poziomie występowania. Równowaga na wszystkich poziomach życia stanowi podstawę zdrowia i szczęścia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://naturopata.edu.pl/naturopatia [dostęp: 31.03.2019]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.